

SOLUCIÓ

Els professionals de l'arqueologia no poden excavar amb una cullera, però tu sí en aquesta sopa de lletres!
Pots trobar aquestes 10 paraules, entre d'altres, i els seus dibuixos?

Falçata: Espasa icònica en el món ibèric entre els segles V i I aC, especialment abundant a Andalusia, Múrcia i País Valencià. De fulla corba i molt punxeguda i amb el mànec amb forma de cavall, au o grifo.

Il·legets: El nom del poble ibèr que vivia a les actuals comarques del Segrià, la Noguera, l'Urgell, les Garrigues i les terres orientals de l'Aragó. Participaren molt activament en les guerres que envoltaren la conquesta romana d'Ibèria durant la Segona Guerra Púnica (218-205 C).

Cavall: Molt important en la societat ibèrica, tant en la vida diària i en l'economia domèstica, com en la religió i la guerra. Apareix també com a símbol de poder i d'estatus social de l'aristocràcia ibèrica.

Ferro: L'alt nivell tecnològic dels ibers s'evidencia en el domini de la metal·lúrgia del ferro que, aplicada a la producció d'eines agrícoles, suposà un salt qualitatiu en la capacitat productiva necessària per sostenir l'increment demogràfic.

Calat: Vas ceràmic fet a torn molt característic de la Cultura ibèrica, també anomenat 'barret de copa'. Quasi sempre va pintat i el trobem amb una gran varietat de mesures i decoracions. El seu ús podia ser per emmagatzemar, transportar, o per ser emprat com a vas en rituals.

Moneda: Els ibers començaren a encunyar moneda des de mitjan segle III aC per influència dels pobles del Mediterrani amb els que comerciaven (grecs, fenicis, romans). Són les dracmes ibèriques que seguien el model de la moneda emportada d'argent. Les ciutats més importants encunyaren moneda amb el seu nom.

Craní: Després d'un combat, els ibers tallaven els caps dels enemics vençuts i els transportaven fins a casa seva, on els exhibien, juntament amb les seves armes, a les façanes, porxos o patis com a trofeus de guerra. Aquest ritual era habitual entre els ibers del nord de l'actual Catalunya.

Oppidum: Terme llatí que significa poblament fortificat, habitualment sobre un turó amb defenses naturals. En el món ibèric evidència una organització territorial amb nuclis més petits que dependien d'aquestes oppida, tant econòmicament com políticament.

Àmfora: Ceràmica característica de la cultura ibèrica utilitzada tant per a emmagatzemar productes alimentaris, líquids o semi líquids, com per transportar-los fonamentalment per via marítima per a la seva comercialització arreu del Mediterrani.

Anibal: Militar cartaginès que volia conquerir Roma i va travessar l'actual Catalunya per les terres de ponent. En aquesta insòlita expedició l'acompanyaven 90.000 homes a peu, 12.000 genets i 60 elefants!

L'enigma de la llengua ibèrica

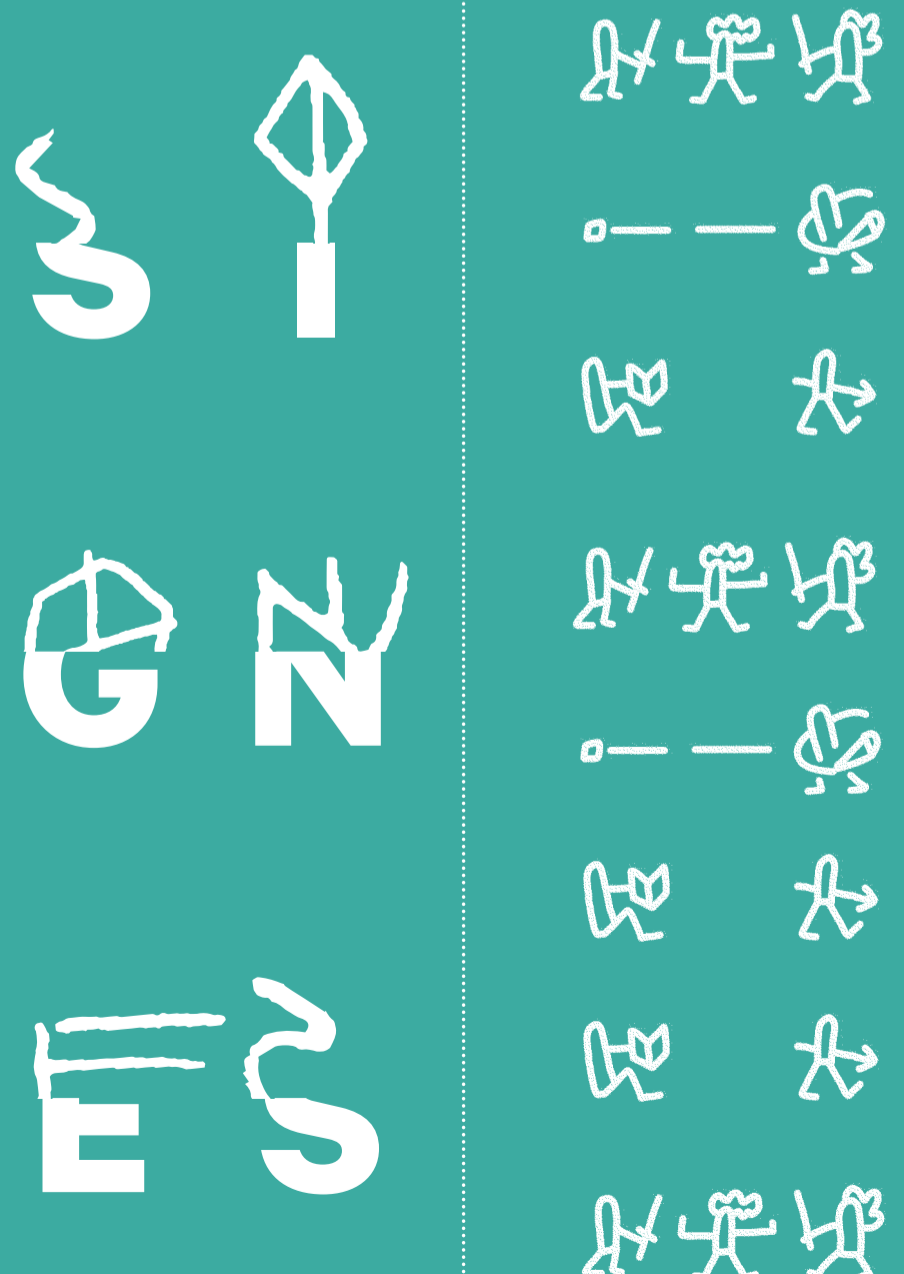
Els ibers van ser els primer pobladors de la península que van utilitzar l'escriptura a partir del segle V aC.

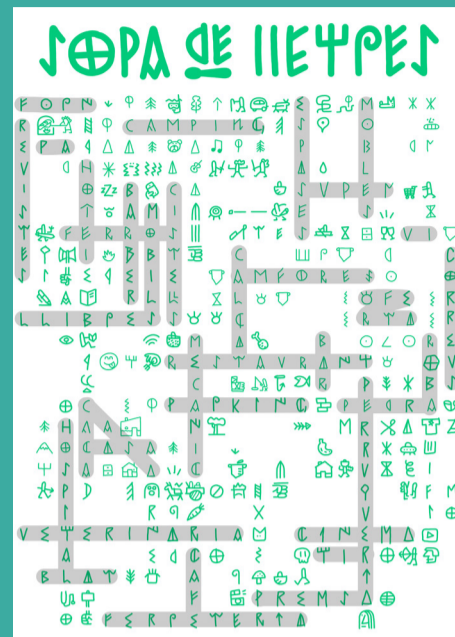
Milers d'anys després, els signes gràfics d'aquest poble continuen sent un gran enigma sense resoldre: els podem llegir però no sabem què signifiquen les seves paraules!
Només coneixem alguns aspectes...

La ibèrica era una llengua no indoeuropea, com la basca, i se'n dedueix el seu parentesc ja que tots els seus numerals tenen correspondències exactes amb els bascos.

Es va expressar en tres escriptures: la nord-oriental i la sud-oriental que eren derivades de l'escriptura fenícia, i l'alfabet grecoibèric. La majoria de les inscripcions corresponen a la primera d'elles i les trobem sobre suports variats com ceràmiques, monedes, esteles de pedra, làmines de plom (probablement cartes comercials i textos comptables que contenen els noms dels destinataris, llistes de persones i quantitats associades), etc.

Si vols conèixer moltes altres coses de les persones que vivien a casa nostra fa 2.200 anys t'animem a que visitis els pobles i ciutats on hi van viure, segur que en trobaràs algun a prop d'on vius!

SOLUCIÓ

Els professionals de l'arqueologia no poden excavar amb una cullera, però tu sí en aquesta sopa de lletres!
Pots trobar aquestes 10 paraules, entre d'altres, i els seus dibuixos?

Falçata: Espasa icònica en el món ibèric entre els segles V i I aC, especialment abundant a Andalusia, Múrcia i País Valencià. De fulla corba i molt punxeguda i amb el mànec amb forma de cavall, au o grifo.
Illergets: El nom del poble ibèr que vivia a les actuals comarques del Segrià, la Noguera, l'Urgell, les Garrigues i les terres orientals de l'Aragó. Participaren molt activament en les guerres que envoltaren la conquesta romana d'Ibèria durant la Segona Guerra Púnica (218-205 C).
Cavall: Molt important en la societat ibèrica, tant en la vida diària i en l'economia domèstica, com en la religió i la guerra. Apareix també com a símbol de poder i d'estatus social de l'aristocràcia ibèrica.
Ferro: L'alt nivell tecnològic dels ibers s'evidencia en el domini de la metal·lúrgia del ferro que, aplicada a la producció d'eines agrícoles, suposà un salt qualitatiu en la capacitat productiva necessària per sostenir l'increment demogràfic.

Calat: Vas ceràmic fet a torn molt característic de la Cultura ibèrica, també anomenat 'barret de copa'. Quasi sempre va pintat i el trobem amb una gran varietat de mesures i decoracions. El seu ús podia ser per emmagatzemar, transportar, o per ser emprat com a vas en rituals.
Moneda: Els ibers començaren a encunyar moneda des de mitjan segle III aC per influència dels pobles del Mediterrani amb els que comerciaven (grecs, fenicis, romans). Són les dracmes ibèriques que seguien el model de la moneda emportada d'argent. Les ciutats més importants encunyaren moneda amb el seu nom.
Craní: Després d'un combat, els ibers tallaven els caps dels enemics vençuts i els transportaven fins a casa seva, on els exhibien, juntament amb les seves armes, a les façanes, porxos o patis com a trofeus de guerra. Aquest ritual era habitual entre els ibers del nord de l'actual Catalunya.
Oppidum: Terme llatí que significa poblament fortificat, habitualment sobre un turó amb defenses naturals. En el món ibèric evidència una organització territorial amb nuclis més petits que depenen d'aquestes oppida, tant econòmicament com políticament.
Amfora: Ceràmica característica de la cultura ibèrica utilitzada tant per a emmagatzemar productes alimentaris, líquids o semi líquids, com per transportar-los fonamentalment per via marítima per a la seva comercialització arreu del Mediterrani.
Anibal: Militar cartaginès que volia conquerir Roma i va travessar l'actual Catalunya per les terres de ponent. En aquesta insòlita expedició l'acompanyaven 90.000 homes a peu, 12.000 genets i 60 elefants!

L'enigma de la llengua ibèrica

Els ibers van ser els primer pobladors de la península que van utilitzar l'escriptura a partir del segle V aC.

Milers d'anys després, els signes gràfics d'aquest poble continuen sent un gran enigma sense resoldre: els podem llegir però no sabem què signifiquen les seves paraules! Només coneixem alguns aspectes...

La ibèrica era una llengua no indoeuropea, com la basca, i se'n dedueix el seu parentesc ja que tots els seus numerals tenen correspondències exactes amb els bascos.

Es va expressar en tres escriptures:

la nord-oriental i la sud-oriental que eren derivades de l'escriptura fenícia, i l'alfabet grecoibèric. La majoria de les inscripcions corresponen a la primera d'elles i les trobem sobre suports variats com ceràmiques, monedes, esteles de pedra, làmines de plom (probablement cartes comercials i textos comptables que contenen els noms dels destinataris, llistes de persones i quantitats associades), etc.

Si vols conèixer moltes altres coses de les persones que vivien a casa nostra fa 2.200 anys t'animem a que visitis els pobles i ciutats on hi van viure, segur que en trobaràs algun a prop d'on vius!

